

Referat och kommentarer rörande forsknings- och innovationspropositionen
”Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige” (Prop. 2020/21:60)

I ljuset av föreningen UniLinks övergripande uppdrag för medlemmarna att ”... utveckla och förnya samverkan mellan akademien och det omgivande samhället” har styrelsen dykt i den aktuella Forsknings- och innovationspropositionen för att där ta del av hur regeringen ser på lärosätenas samverkansuppdrag och hur man avser att driva arbetet framåt på samverkansområdet utifrån de forskningspolitiska målen under perioden 2017-2026.

Samverkansuppgiften tar en central plats i propositionen och betonas genomgående när det gäller hur svensk akademisk forsknings- och innovationsverksamhet bör utvecklas under de närmaste åren. Som en fortsättning på föregående proposition (Prop. 2016/17:50) återfinns det forskningspolitiska målet om *Ökad samverkan och samhällspåverkan*. Regeringen anser att samverkan ska främjas och vara en naturlig och integrerad del av lärosätenas uppgift att anordna utbildning och bedriva forskning, samt att samverkan bidrar till att stärka kvaliteten och relevansen i utbildning och forskning. Vidare skrivs i den framlagda propositionen att universitet och högskolor behöver samverka för att verksamheten ska kunna bidra till att möta samhällsutmaningarna, till samhällets utveckling och välfärd liksom hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

Regeringen anser att *Stärkt samverkan med det omgivande samhället är angeläget* och som ett led i att förtydliga högskolans ansvar för samverkan med det omgivande samhället lämnas förslag om förändringar i lagstiftning (högskolelagen kap1 §2). Vidare ämnar regeringen följa upp lärosätenas strategiska samverkansarbete inom ramen för myndighetsstyrningen, med avsikten att uppföljning och utvärdering kan bidra till stärkt samverkan. Till sist redovisas förslag på ekonomiska styrmedel och satsningar för stärkt samverkan.

Mer konkret föreslås följande viktiga insatser på olika nivåer i systemet:

- Regeringen föreslår lagändring med ett förtydligande i **högskolelagen** om högskolans ansvar för samverkan, genom en ny formulering där samverkan för ”ömsesidigt utbyte” (”knowledge exchange”) betonas. Vidare föreslås ändring till att kunskap och kompetens ska komma till nytta. Formuleringen om att högskolorna ska ”informera om sin verksamhet” föreslås utgå, men i propositionen framgår på flera ställen att kommunikationsuppgiften är central och viktig men bör därmed också ses som självklar del i samverkansuppgiften. (Se s 157 och framåt i prop.)
- Regeringen gör ytterligare satsningar på att stärka de fyra pågående **strategiska samverkansprogrammen**. Vinnova koordinerar detta arbete. (Se vidare s 163-164 i prop.)
Programmen är följande:
  - Näringslivets klimatomställning (avsnitt 8.1.7)
  - Hälsa och life science (avsnitt 9.1.13)
  - Näringslivets digitala strukturomvandling (avsnitt 10.1.3)
  - Kompetensförsörjning och livslångt lärande (avsnitt 11.2.5)

- Vinnova ges även fortsatt uppdrag att arbeta med **utveckling av lärosätenas samverkan** och att fördela medel för detta syfte. (Se vidare s 160 i prop.)
- UKÄ ges uppdrag att genomföra en **tematisk utvärdering** av lärosätenas samverkan med övriga samhället. (Se vidare s 161 i prop.)
- Regeringen planerar också att ge UKÄ uppdrag att följa upp lärosätenas strategiska arbete med **karriärvägar och meriteringssystem** med avseende på bl.a. hur samverkan med övriga samhället premieras. (Se vidare s. 161 samt avsnitt 11.3.1 och 14.2.4)
- Regeringen avser även att följa upp lärosätenas **strategiska samverkansarbete** inom ramen för myndighetsstyrningen. Man vill också specifikt följa upp hur lärosätena arbetar med **mobilitet** bland lärare och forskare. (Se vidare s 161 samt avsnitt 11.3.1 och 14.1.5.)
- Här kan också nämnas att regeringen i propositionen betonar samverkan som ett viktigt fundament för utnämningen av **Mälardalens högskola till universitet** från 2022. (Se vidare avsnitt 6.1.5 i prop.)

Kommentarer

Från UniLink ser vi att det är positivt med ett utvecklat system för uppföljning och utvärdering av lärosätenas samverkan med övriga samhället, ur olika perspektiv. UKÄ:s kommande tematiska utvärdering kompletteras av regeringens direkta uppföljning av det strategiska samverkansarbetet liksom UKÄ:s uppföljning av mobilitet och meriteringssystem. Uppföljning och utvärdering behöver utformas att ge en verklighetstrogen bild av lärosätets hela arbete med samverkansuppdraget inkluderande nyttiggörande. Utformningen av modell och val av ingående indikatorer eller utvärderingsparametrar bör göras i tät dialog med lärosäten och utvärderande myndigheter där involvering av lärosäten av olika karaktär är en förutsättning.

Vinnovas fortsatta uppdrag att arbeta med utveckling av lärosätenas samverkan. Från UniLink tolkar vi detta som att man vill ta det s.k. K3-programmet (Kunskapstriangeln) vidare. En positiv och viktig markering som visar att regeringen är beredd att göra en långsiktig satsning på ett strategiskt arbete för att stötta lärosätena mot ett mer kvalitetssäkrat och strukturerat samverkansarbete. Det stärker också förutsättningarna att ta vara på de resultat och erfarenheter som kommit ur K3-programmet hittills.